

УДК 72.01:159.954

Анатолій Смалійчук¹, Олександр Каушанський²

¹ старший викладач кафедри архітектурне проектування та інженерії,
Національний університет «Львівська політехніка», Львів

e-mail: smaliychullviv@gmail.com

orcid: 0000-0001-7465-3723

² асистент кафедри архітектурне проектування та інженерії,
Національний університет «Львівська політехніка», Львів

e-mail: oleksandr.d.kaushanskyi@lpnu.ua

orcid: 0000-0003-2550-7724

КАТЕГОРІЇ ДЛЯ РОЗУМІННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ В АРХІТЕКТУРІ

© Смалійчук А., Каушанський О., 2020

<https://doi.org/10.23939/sa2020.02.185>

Індивідуальність в творчості є однією з головних засад. Незважаючи на це, розуміння необхідності дослідження є недостатнім. Ця категорія поєднує в собі, як теорію, так і практику. Зважаючи на складність смислової природи індивідуальності, її можна окреслити через інші архітектурно-сміслові поняття і субстанції – норму, масштаб, стиль, тип, ідентичність, межу, метод.

Ключові слова: індивідуальність, стиль, норма, масштаб, контекст, творчість.

Постановка проблеми

Архітектура може відіграти важливе місце, як на індивідуальному, так і колективному рівні. Незважаючи на величезні можливості по створенню індивідуальних архітектурних об'єктів сьогодні абсолютно домінуючим є продукт масовий, деіндивідуалізований. На це є ряд суб'єктивних та об'єктивних причин. Домінуючим є прямий та опосередкований вплив економічних чинників. Через те, що ринок нерухомості є високо конкурентний і відсоток прибутковості досить обмежений, а поле для маневру є відносно невеликим. Тому, девелопери вибирають такі проекти, які сповна зможуть продати, мінімізуючи ризик. Індивідуальний підхід часто сприймається як ризик, і якщо це сегмент масового продукту (житлові будинки, офіси, торговельні центри), а не знаковий об'єкт (музей, стадіон) і реалізація його буде під питанням. Також значною мірою впливає мода, відповідно домінуюча парадигма суттєво обмежує можливості реалізації відмінних від основної маси об'єктів. В абсолютній більшості випадків вважається, що реалізація надто індивідуального проекту суттєво збільшить його вартість і ставить під сумнів комерційну успішність. Індивідуальність також обмежується деякими положеннями будівельних норм, етичними та культурними стереотипами.

Незважаючи на вище зазначені причини, звуження можливостей для втілення індивідуального задуму, необхідність індивідуальних вирішень активно декларується та рекламується. Часто умовою конкурсних робіт є необхідність індивідуального підходу, що включає не лише ряд вимог

техніко-економічних екологічних та соціальних вимог, але неповторність авторського задуму та ідеї. Складається враження, що з одного боку індивідуальність вважається дещо непевною та ризикованішою, ніж стандартне вирішення, з іншого – вона є бажана та необхідна, але в певних рамках. У зв'язку з цим постає необхідність розглянути чинники, що визначальним чином впливають та можливості, прояви та форми індивідуальності в архітектурній діяльності.

Аналіз публікацій

Проблематика індивідуальності архітектурної творчості досліджується у стосунку до конкретного автора, напрямку чи стилю. Публікації, що стосуються індивідуальності, як поняття без певної прив'язки до особистості, фактично відсутні. І довкола архітектурного інформаційного простору існують певні згадки цієї проблематики, однак вони мають загальноінформаційний характер, наприклад: архітектура – це, перш за все, індивідуальність (Носачева С., 2017), індивідуальність і неповторність в архітектурі (bstu.ru, 2014), індивідуальність в архітектурі – ризик чи необхідність? (Раппапорт А., 2018) та інші. Публікацій декларативного характеру доволі багато, однак існує брак матеріалів, які проблематизували індивідуальність відносно різних понять та архітектурних категорій. Дану проблему активно підіймає відомий теоретик архітектури А. Г. Раппапорт у своєму блозі (Раппапорт А., 2018), однак зосереджується на проблемі індивідуалізації, що можна вважати своєрідною фазою дорослішання індивідуальності. Індивідуальність також побіжно згадується в контексті моди та стильової різноманітності періоду постмодерну.

Цілі статті

Дослідити проблематику індивідуальності в архітектурі у взаємодії з такими архітектурними категоріями як стиль, межа, масштаб, тип та інші, виявити особливості цієї категорії і запропонувати засади роботи з нею.

Виклад основного матеріалу

Стиль. Сучасний неомодернізм. Незважаючи на відсутність одного єдиного стилю в архітектурі, протягом останніх 50 років, сьогодні можна стверджувати про неформальне існування домінуючої стилістики, яке деякі критики та культурологи називають неомодернізмом. Ця стильова манера дуже схожа на модернізм, однак геометризм форм є дещо загострений, виразніше підкреслений. Також масштаб і подібність будівель одна на одну не такий тотальний як в період модернізму, однак подібність суттєва. Якщо говорити про пострадянські простори, можна стверджувати, що новобудови у великих містах є практично однаковими і складно виявити певну індивідуальність. В країнах Заходу ситуація суттєво краща, однак, також далека від ідеального стану. Якщо в постсоціалістичних країнах житлові, офісні, торговельні центри є дуже подібними практично однаковими, то в країнах Європи та Америки вони сутнісно є однаковими, не зважаючи на візуально-композиційні відмінності між собою.

Не звертаючи увагу на широченні можливості з індивідуальності засобів архітектури, абсолютна більшість житлових і громадських у всьому світі є надто однаковими. В житлових будівлях використовується не більше 10–15 композиційних прийомів для формотворення, що також характерно для громадських будівель, зовнішній вигляд яких рідко говорить про характер та використання.

Період Постмодернізму. Зі середини 1960-х років модерністична доктрина все більше критикується і з'являються проекти, що мають різний стильовий характер. Їм також притаманна своя логіка, філософія та естетика. Збірна назва цього періоду, постмодернізм. Постмодернізм – це

багатоголосся думок, що можуть вільно виражатись, а не втискуватись в канони єдиного стилю чи напрямку. Різноманітна постмодерніська архітектура принесла багато індивідуальності в архітектуру (Ревзин Г., 2011). Однак, часто застосовувані прийоми іронії, гротеску, реконструкції та інші способи пошуку оригінальної форми, створили візуальний та смисловий хаос, який дезорієнтував людей. При такому підході складно відрізнити копію від оригіналу, правду від вигадки, а надмірна образність та еклектизм дезорієнтує людей в просторі.

Звісно постмодернізм вніс позитивний вклад в розвиток архітектури, насамперед, масштабністю, контекстуалімом, багатоманітністю. Однак, його можна розглядати як один з варіантів надмірної, крайньої індивідуальності, і створюючи, не одиничні, а багато об'єктів, архітектурі притаманні надмірно хаотичний, незрозумілий візуально-смисловий характер. Надмірність, необдуманість, надлишковість стосується не лише форм і візуально-композиційних вирішень, але етично-смислових основ. Вони суттєвим чином впливають на орієнтацію в просторі і часі, розуміння засадничих структурно-просторових та етичних понять: межі, форми, послідовності, істини, правди та ін. Ігровий підхід в таких випадках невиправданий, недоречний, нетактовний, він спотворює реальність, наповнюючи її вигаданими речами та симулярами існуючих.

На думку автора, сьогодні доречно використовувати досвід індивідуального підходу, що запропоновано постмодерном, але без вказаних перебільшень, надмірного використання гри та етичних зловживань.

Домінування економічних чинників. Технічні та формотворчі можливості для індивідуальних вирішень сьогодні суттєво більші за попередні періоди. Проте індивідуальних об'єктів будується все менше і менше, як в кількісному та і відсотковому вимірі, за виключенням будівель-атракціонів. Можна стверджувати, що фордиський дух конвеєрного виробництва і досі присутній в архітектурі (Чобан С., 2017). Так відбувається економія на масштабі, і навіть в індивідуалістських країнах Заходу, деякі проекти часто багатократно реалізуються. Але найбільшою мірою на архітектурні вирішення впливає фактор вартості, а менша індивідуальність часто зумовлює нижчу ціну. Тому, базуючись на подібності, ми отримуємо дешевший продукт при аналогічних споживчих якостях. Будь-яке масштабування спричинює здешевлення продукту, тому однотипні та однакові елементи так широко використовуються, зважаючи на важливість цінової конкуренції.

Індивідуальність з'являється тоді, коли необхідно відрізнитись від конкурентів, щоб реалізувати саме свій продукт. Більша індивідуальність притаманна ринках покупця, а не продавця, що притаманно західній Європі, а не для України.

Межі та характер індивідуальності. В дискусії про індивідуальність необхідно зазначити, що максимальна індивідуальність прямо не корелюється з максимумом позитиву від цього. Ступінь та характер індивідуальності повинен мати певні межі, бути збалансованим, розумним. Максимальну неподібність однотипних об'єктів один на одного ми можемо спостерігати в музеях, колекціях, але не в містах. Ці міста були б гірші навіть за міста з мінімально можливою різноманітністю. Для прочитання різноманітності необхідно запропонувати межі та критерії. Це можуть бути габаритні розміри, поверховість, масштабність, стиль, спосіб розташування та інші архітектурно-композиційні категорії. Унормувати індивідуальність необхідно, місцями навіть обмежувати аби надмірна індивідуальність не перетворювала міста у візуально невпорядкований хаотичний простір. Пропорцій між виразною і помірною індивідуальністю може бути 5/95 до 20/80 про що в своїй книзі 30/70 (Раппапорт А., 2017). Архітектура – баланс сил, доводить та обґрунтовує відомий архітектор Сергій Чобан.

Індивідуальність може виражатись не лише через загальну форму, пропорції та композицію, але і на меншому масштабному рівні – насиченість деталями, пластичність, тектонічність, про-

никність та ін. Практично всі архітектурні категорії є класифікаторами індивідуальності тієї чи іншої будівлі, тому при їх осмисленому використанні, архітектура буде мати неодмінно індивідуальний характер, навіть, якщо це фоновий об'єкт.

Поверхнева та глибинна індивідуальність. Як з'ясувалось, індивідуальність може бути породжена різними категоріями. Напевно зрозуміло, що поверхнева індивідуальність породжується, насамперед, певною зміною пропорцій та композиції, розпланувальних типологічних, об'ємно-просторових вирішень. У випадку сутнісної індивідуальності – архітектурні вирішення є відповіддю на різноманітні проблеми, виклики, чинники. Вони можуть мати соціально-економічний, екологічний, суспільний, технічний та інший характер. Індивідуальність архітектурного рішення, що породжується та активно підкреслює чинник виникнення, можна назвати глибинною.

На жаль, такий тип можна зустріти вкрай рідко, швидше під нього маскують певні побажання замовника, а не відповідь на складну взаємодію факторів, що породжують проект. Популярний сьогодні параметризм при використанні одного або двох параметрів породжує поверхневу індивідуальність, яка виражається через складність форми. Глибинна індивідуальність завжди множинна і породжена багатьма чинниками та складністю їх взаємозв'язків.

В контексті дизайну та архітектури. Звісно, що архітектура та дизайн мають індивідуальний характер. Проте дизайн варто вживати для предметів чи виробів, які будуть виготовлятися сотнями, тисячами, навіть мільйонами. Це ручки, комп'ютери, автомобілі, шпалери, мешти та ін. Звісно, що є малосерійне та ексклюзивне виробництво, у відсотковому вимірі такий сегмент, як правило, не перевищує 1–2 %, від загальної кількості. У випадку архітектури ситуація кардинально протилежна. Справжня архітектура є продовженням і ландшафту, в якому розташовується об'єкт, і повинна мати індивідуальний характер. Ця індивідуальність зумовлюється локальними особливостями та контекстом.

Варто також пам'ятати, що архітектура є колективним продуктом, тому, на відміну від дизайну сукні чи телефону, в архітектурного вирішення буває багато співавторів. Звісно, що головну скрипку повинен відігравати архітектор, однак, часто це замовник або забудовник, що може призвести до спрощення та спотворення архітектурного задуму. Незважаючи на велику суспільну значимість архітектури, з її інструментарієм, знайоме вузьке коло людей. Тому, варто віддавати ініціативу по створенню індивідуальної архітектури архітекторам та повернутись до тисячолітньої традиції зодчества, де архітектор є відповідальним, і саме він створює індивідуальність архітектурних рішень.

Індивідуальність як основа ідентичності. Тематика ідентичності дуже актуальна сьогодні через посилення процесів світової глобалізації, які реалізуються через різноманітні стандарти і ніші, засоби уніфікації. Слово *індивідуальний* можна тлумачити, як окремий, неповторний. Тому, можливість усвідомлення власної індивідуальності є процесом масо ідентифікації. Кожній людині притаманна своя індивідуальність, яка також включає контекст її місця проживання.

Об'єкти архітектури визначальним чином формують ідентичність місця проживання, особливо у великих містах, де вони формують міський ландшафт. Відчуття впізнаваності, відмінності будівлі від іншої, значною мірою впливає на процес ототожнення людей з будинком, де вони працюють або проживають. Мій будинок стає частиною мого я. Недарма існує фраза: спочатку ми формуємо будівлі, а потім вони формують нас. В минулі часи заможні люди намагались підкреслити свою індивідуальність засобами архітектури, розповідаючи про себе іншим та підкреслюючи свій статус.

Типологія індивідуальностей. Не заважаючи на велетенську різноманітність людей, кількість основних людських психотипів є доволі обмеженою. Тобто, при безмежній зовнішній

різноманітності, базово існує кілька десятків, можливо, сотня, базових психоемоційних сценаріїв людської поведінки, що можна назвати психотипом. Це відкриття було зроблене практично нещодавно, через дослідження впливу комунікаційних технологій на поведінку людей.

Компанією “Cambridge analytic” було встановлено близько 30 основних психотипів людей, які досить подібно реагують на суспільно-політичну інформацію. Якщо перевести дискусію в архітектурну площину, то, встановивши закономірності, можна всі об’єкти архітектури класифікувати за певними ознаками. Ознаками такої класифікації можуть бути композиційні, візуально-естетичні, морфологічні та інші відмінності будівель одна від одної – контрастність, композиційна цілісність, вписування в контекст, масштабність, колористичне вирішення та ін. Звісно, що така класифікація дещо спрощує проблематику індивідуальності в архітектурному контексті, але може дати ефективний структурно-композиційний інструментарій. Цей інструментарій може використовуватись в різних архітектурних контекстах (візуальному, смислового, формотворчому, естетичному та ін.), забезпечуючи цілісніший підхід.

Феноменологічність. Не варто підходити до індивідуальності суто раціонально. Архітектура має як раціональну, так ірраціональну компоненту, і справжня архітектура починається з ірраціонального простору (Раппапорт А., 2017). Слово індивідуальність має корінь, індивід, що можна тлумачити, як окремих, єдиний неповторний. Зважаючи на це, категорія індивідуальності не може бути повноцінно піддана критиці чи аналізу, вона сильніша, ніж прогрес та ідеальність, не знає ні помилок, ні істин – вона фатальна. Індивідуальність не стирається а лише поглиблюється, не може змінити саму себе. Вона тим сильніша, чим більше намагається відмежуватись від світу. Наслідування не знищує індивідуальність. Індивідуальність не підлягає поділу – лише примноженню. Індивідуальність водночас неподільна і недоступна. Зважаючи на складність та множинність взаємозв’язків індивідуальності з творчістю, можна лише говорити про індивідуальність в певному розрізі, контексті, вимірі чи проблемі, але не з середини самої індивідуальності (Гофман А., 1994), оскільки – це не можливо, оскільки ми цим заперечимо саме існування індивідуальності, яке не можливо цілковито осмислити ззовні.

Норми та стандарти. Не зважаючи на все більші можливості для реалізації неповторних вирішень, стандарти відіграють все більше значення. Стандарти значною мірою впливають на зовнішній вигляд та розпланувальні вирішення будівель. Звісно, що основною метою стандартів є забезпечення безпеки та якісних параметрів. Однак, механізми такого забезпечення можуть бути різні. Чим більший вимір варіантів досягнення цього стандарту, тим ширші творчі можливості він забезпечує. Проте складність ситуації в багатьох випадках, зумовлена необхідністю виконання кількох десятків стандартів одночасно, що суттєво звужує можливі вирішення. Лише у випадку, коли саме архітектурне вирішення створюватиме значну або переважаючу цінності будівлі на індивідуальності вирішення не будуть заощаджувати.

Вирішення багатьох стандартів в одній будівлі перетворюють її на певний взірць – прототип. Оскільки виконання стандартів є обов’язковим, то в багатьох ситуаціях використовуються типові вирішення, а індивідуальність приноситься в жертву. Відповідно архітектурні вирішення мають типовий, а не індивідуальний характер. Найхарактернішими прикладами є будівлі “зеленої архітектури” 1990-х і 2000-х, які доволі справедливо називали “екологічними сараями”.

Масштаб. Індивідуальність може існувати лише в одиничному вимірі. Якщо існує подібний або ідентичний об’єкт, то індивідуальність втрачається. Однак, існують певні властивості, які здатні забезпечити індивідуальність, навіть для однакових об’єктів – колір, фактура, номер та інші. Але сутнісно ці об’єкти все ж не є індивідуальними, тобто можна говорити про формальну, умовну, або

поверхневу індивідуальність. Цей продукт є масовий, а при великій кількості втрачається індивідуальність. Найбільш яскравий приклад – це будівництво масового житла в СРСР та інших соціалістичних країнах. При великих масштабах повністю втрачається індивідуальність не лише окремого будинку чи житлової групи, але і цілих міських дільниць, та, навіть, міст. Звісно, вони можуть дещо відрізнитись, але сутнісно вони однакові. З економічних міркувань, чим більша кількість однакових товарів, тим менша ціна одиниці продажу – працює принцип економії на масштабі.

Цей принцип доцільно застосовувати практично у всіх сферах діяльності. Однак, чим більші розміри однотипних елементів, тим більше вони мають візуальний і психоемоційний вплив. Наприклад 100 однакових ручок виглядатимуть абсолютно нормально, 100 ноутбуків дещо гірше, а от 100 однакових будинків є просто неприйнятним з багатьох міркувань. У випадку архітектурних об'єктів – необхідно створювати різні будинки з однакових елементів, а не однакові з однакових. Застосування цього підходу, незначним чином впливає на ціну, однак суттєво впливає на художні, психоемоційні, візуально-композиційні на інші нематеріальні якості, що сприяють розвитку та підтримці соціального капіталу, що є найбільшою цінністю в 21 столітті. Спрощено можна стверджувати про виконання закону переходу якості в кількість.

Технологія. Метод. Мода. Говорячи про індивідуальність в архітектурі, слід згадати про моду. Стиль не є еквівалентним архітектурним поняттям моди, оскільки мода, нетривала у часі (Бердяев А., 1994), а стиль може панувати протягом століть. Крім того, мода завжди авторська на відмінну від стилю, що є породженням колективним і складається постфактум. Мода, в першу чергу, це смак і популярність, що є поверхневими культурними шарами ціннісно-сислової моделі. Не зважаючи на індивідуальну природу, як моди, так і архітектури вони дуже різні у контексті часу.

Будівельні технології. Часто великі надії на реалізацію складних індивідуальних вирішень покладаються на технології, особливо, нові. Вже кілька років у деяких проектах використовується технологія тривимірного друку, що дає дуже широкі можливості для архітекторів. Вона суттєво розширює можливості для індивідуальних вирішень в архітектурній творчості. Однак, як будь-яка інша технологія, тривимірний друк має свої обмеження по матеріалам та масштабі реалізації сьогодні. Звісно, ця технологія перебуває на початковому етапі. Проте, не варто її розглядати як певну панацею стосовно покращення, як техніко-економічних показників, так і для творчих індивідуальних вирішень. Варто зазначити, що технологія будівництва може виступати як один із засобів, однак вона не має визначального впливу на індивідуальність.

Творчий метод архітектора. Не зважаючи на велику стильову подібність архітектурних об'єктів, частина з них мають свою власну індивідуальність. Ця індивідуальність породжується творчим методом. Часто вона відрізняється настільки, що стає впізнаваною. Характерними представниками власного методу є архітектори-посттмодерністи Заха Хадід, Френк Грей, Сантьяго Калатрера та інші.

Висновки

Виконання різноманітних стандартів та норм повинно передбачати велику варіантність архітектурно-розпланувальних, об'ємно-просторових та візуально-композиційних вирішень.

Економічні чинники та мода суттєво впливають на індивідуальність архітектурних об'єктів. При реалізації масштабних проектів з тисячами і більше об'єктів, часто виконується закон переходу якості в кількість. При цьому індивідуальність практично зникає.

Більшість об'єктів не повинні мати значну індивідуальність, оскільки не зможуть бути тлом для виразніших об'єктів. Ця пропорція може коливатись в межах від 80/20 до 95/5.

Архітектура є сприятливішою діяльністю для реалізації індивідуальності у порівнянні з дизайном, який орієнтується на випуск товарів по конвеєрному принципу.

Доцільним є встановлення закономірностей прояву індивідуальності в архітектурі. Це може стати ефективним структурно-композиційним інструментарієм для практичної діяльності архітекторів.

Індивідуальність часто виявляють як творчий метод конкретного архітектора. Вона має феноменологічний характер. Проблематика індивідуальності потребує подальших досліджень, насамперед, структурно-сміслових вимірів.

Бібліографія

- Бердяев Н. А., 1994. *Философия свободного духа*. М. : Республика. С. 142–167.
- Гофман А. Б., 1994. *Мода и люди. Новая теория моды и модного поведения*. М. : Наука. С. 58–96.
- Новиков А., 2012. *Постмодернизм в архитектуре*. [online]. Доступно: <http://novikov-architect.ru/postmodernizm.htm>
- Носачева С., 2017. *Архитектура – это, прежде всего, индивидуальность*. Режим доступа: http://www.bstu.ru/about/press_center/news/47598/arkhitektura--eto,-pregde-vsego,-individualnost
- Раппапорт А. 2018. *Индивидуальность в архитектуре – риск или необходимость?* [online]. Доступно: <http://archiprofi.ru/journal/detail/individualnost-v-arkhitecture-risk-ili-neobkhodimost>
- Ревзин Г. 2011. *Архитектура: город для одинаковых*. [online]. Доступно: <http://www.vokrugsveta.ru/vs/article/7563/>
- Чобан С. Э. 2017 30:70. *Архитектура как баланс сил* / С. Э. Чобан С. Э., В. В. Седов. “НЛЮ”. 187 с.
- Архитектура начинается с иррационального пространства* [online]. Доступно: <https://archi.ru/world/77094/arkhitektura-nachinaetsya-s-irrationalnogo-prostranstva>.
- Индивидуальность и неповторимость в архитектуре*. [online]. Доступно: <https://architecturalidea.com/individualnost-i-nerovtorimost/>
- Постмодернизм в архитектуре*. [online]. Доступно: <http://novikov-architect.ru/postmodernizm.htm>
- Индивидуальность и идеал*. [online]. Доступно: http://papardes.blogspot.com/2018/07/blog-post_66.html

References

- Berdyayev N. A. 1994. *Filosofiya svobodnogo dukha*. M. : Respublika. P. 142–167.
- Gofman A. B. 1994. *Moda i lyudi. Novaya teoriya mody i modnogo povedeniya*. M. : Nauka. P. 58–96.
- Novikov A., 2012. *Postmodernism in architecture*. [online]. Available: <http://novikov-architect.ru/postmodernizm.htm>
- Nosacheva S., 2017. *Architecture is, first of all, individuality*. Access mode: http://www.bstu.ru/about/press_center/news/47598/arkhitektura-eto,-pregde-vsego,-individualnost
- Rappaport A. 2018. *Individuality in architecture – a risk or a necessity?* [online]. Available: <http://archiprofi.ru/journal/detail/individualnost-v-arkhitecture-risk-ili-neobkhodimost>
- Revzin G. 2011. *Architecture: a city for the same*. [online]. Available: <http://www.vokrugsveta.ru/vs/article/7563/>
- Choban C. E. 2017 30:70. *Architecture as a balance of forces* / C. E. Choban SE, VV Sedov – UFO. 187 s.
- Архитектура начинается с иррационального пространства»* Available at: <https://archi.ru/world/77094/arkhitektura-nachinaetsya-s-irrationalnogo-prostranstva>.
- Individual'nost' v architecture – risk ili neobkhodimost?* Available at: <http://archiprofi.ru/journal/detail/individualnost-v-arkhitecture-risk-ili-neobkhodimost>
- Postmodernizm v arkhitekture*. Available at: <http://novikov-architect.ru/postmodernizm.htm>
- Individual'nost' i ideal*. Available at: http://papardes.blogspot.com/2018/07/blog-post_66.html (Online) *Postmodernizm v arkhitekture*. Available at: <http://novikov-architect.ru/postmodernizm.htm>
- Архитектура: город для одинаковых*. Available at: <http://www.vokrugsveta.ru/vs/article/7563/>

Anatoly Smaliychuk¹, Oleksandr Kaushanskiy²

¹ Senior lecturer of the Department of Architecture Design & Engineering,
Lviv Polytechnic National University, Lviv
e-mail: smaliychullviv@gmail.com
orcid: 0000-0001-7465-3723

² assistant of the Department of Architecture Design & Engineering,
Lviv Polytechnic National University, Lviv
e-mail: oleksandr.d.kaushanskyi@lpnu.ua
orcid: 0000-0003-2550-7724

CATEGORIES FOR UNDERSTANDING INDIVIDUALITY IN ARCHITECTURE

© Smaliychuk A., Kaushanskiy O., 2020

Individualism in creativity is one of foundation. Nevertheless that understanding of creativity neediness is deficient today. The category combine, as theory and practice by itself. For identifying individuality, we can use such architectural categories as style, boundary, norm, scale, and fundamental philosophical category as character, identity, method, phenomenon.

The problem was researched theorist of architecture O. Rapparot in the context of individuality, creativity and identity. Individuality have multiply nature, that is necessary to fit it connection with, architectural fundamental categories.

Temporal context and prevailing style is also worth to consideration. No less important factor influencing of economic to it nowadays. Economic, more precisely the price often acts as a determinant. Considering the complexity of this concept, it is nesecity to define boundaries of individuality. We can divide the Individuality into deep and superficial. Deep individuality is always multiple and generated by many factors with complexity of their relationships. Superficial individuality rather easy to understand, often generated by artistic or compositional factors as usual.

Individuality relates to design and architecture in different way. Individuality, as an architecture is generated by uniqueness. It is often the basis of identity, a fundamental category in philosophical discourse. Concept of typology can be a points of connection between architecture and individuality. Concept of individuality have phenomenological nature. We must know about it. Therefore, category of norm can often conflict with individuality, because they have very different foundation. The scale can determinate the borders of individuality. Technology, method and fashion can expand or straiten possibilities for individuality in architecture.

Key words: norm, scale, style type, identity, boundary, method.